R I I G I K O H U S

KOHTUNIKE DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI OTSUS

Tartu, 28. veebruar 2003 Distsiplinaarasi nr 3-8-11-3-02

Riigikohtu juures asuv distsiplinaarkolleegium koosseisus: eesistuja riigikohtunik Ott Järvesaar ning liikmed riigikohtunikud Lea Laarmaa ja Harri Salmann, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Jüri Paap ja Tartu Maakohtu kohtunik Ingeri Tamm vaatas 18. veebruaril 2003. a Tartus Lossi 17 toimunud istungil läbi distsiplinaarasja

A Maakohtu kohtuniku X
sündinud 30. detsembril 1960. a
kohtunikuks nimetatud 30. juunil 1993. a
distsiplinaarsüüdistuses.

X istungile ei ilmunud ja esitas kirjaliku avalduse asja arutamiseks tema osavõtuta.
Istungit protokollis Riigikohtu personalijuht Piret Raadom.

Distsiplinaarmenetlus A Maakohtu kohtunik X suhtes algatati Viru Ringkonnakohtu esimehe avalduse alusel Riigikohtu esimehe Uno Lõhmuse poolt 21. jaanuaril 2003. a koostatud distsiplinaarsüüdistusega.

Distsiplinaarsüüdistuse kohaselt toimus kohtunik X menetluses olnud tsiviilasjas nr 2-8/2001 viimane kohtuistung 16. jaanuaril 2001. a. Sellel kohtuistungil teatas kohtunik, et kohtuotsus tehakse kantselei kaudu teatavaks 31. jaanuaril 2001. a. T. R. Tamme Auto OÜ esitas 26. aprillil 2002. a apellatsioonikaebuse A Maakohtu 31. jaanuari 2001. a otsuse peale. Kaebaja märkis muuhulgas, et 31. jaanuaril 2001. a kohtuotsust teatavaks ei tehtud ja ta sai maakohtust otsuse ärakirja kätte 12. aprillil 2002. a. Kohtunik X saatis 3. mail 2002. a T. R. Tamme Auto OÜ esindajale kirja, milles palus esitada kohtule avaldus apellatsioonikaebuse esitamise tähtaja ennistamiseks. 10. mail 2002. a esitas T. R. Tamme Auto OÜ palutud avalduse. A Maakohtu 1. juuli 2002. a määrusega (kohtunik X) ennistati apellatsioonikaebuse esitamise tähtaeg. Kohus luges apellatsioonikaebuse esitamise tähtaja ennistamisel kaalukaks põhjuseks asjaolu, et
T. R. Tamme Auto OÜ sai kohtuotsuse ärakirja 12. aprillil 2002. a. Distsiplinaarsüüdistuses märgitakse, et kohtunik X nõustus Riigikohtu esimehele esitatud seletuskirjas sellega, et kohtuotsust tsiviilasjas nr 2-8/2001 ei tehtud avalikult teatavaks kohtuotsuses märgitud kuupäeval ja kohtuotsuse ärakirjad väljastati protsessiosalistele esmakordselt 2001. a märtsis ning teistkordselt 10. aprillil 2002. a.

Süüdistuses märgitakse, et A Maakohtu toimiku 1. köite teadete lehel on kohtuotsuse teatavakstegemise kohta vaid märge "12.03.01 otsus protsessiosalistele saadetud". Muud tõendid kohtuotsuse ärakirjade väljasaatmise kohta kohtutoimikus puuduvad. Kohtutoimiku materjalide kohaselt on aga nii T. R. Tamme Auto OÜ (kostja) esindaja vandeadvokaat Ain Kiis, Westore

Spedition und Transport GmbH (hageja) esindaja Kaarel Tammar kui ka Ergo Kindlustuse AS (kolmas isik) esindaja Sven Freiberg apellatsioonimenetluses väitnud, et nad said A Maakohtu 31. jaanuari 2001. a otsuse vaatamata korduvatele sooviavaldustele kätte alles 2002. aastal. Distsiplinaarsüüdistuses leitakse, et tehes kohtuotsuse avalikult teatavaks ettenähtust üle 14 kuu hiljem, eksis kohtunik X tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud kohtuotsuse teatavakstegemise korra vastu ja ei ole lahendanud kohtuasja mõistliku aja jooksul. Sellega takistas ta protsessiosalise edasikaebeõigust ja täitis oma ametikohustusi mittekohaselt. Seega pani ta toime distsiplinaarsüüteo kohtute seaduse § 87 lg 2 tähenduses.

Distsiplinaarsüüdistuses viidatakse kohtuotsuse teatavakstegemisel TsMS § 225 lõikele 4, mille kohaselt on kohtuotsuse kuupäev selle avalikult teatavaks tegemise kuupäev. Vastavalt TsMS § 226 lõikele 1 tehakse kohtuotsus teatavaks kuulutamisega või kantselei kaudu. Sama paragrahvi lõikes 3 sätestatakse, et kui otsuse tegemine ja vormistamine nõuab enamat aega, võib kohus otsuse avalikult teatavakstegemise kuni 15 päevaks edasi lükata. TsMS § 226 lg 4 kohustab kohut protsessiosalistele teatama, millal kohtuotsus teatavaks tehakse. Kohtuotsuse ärakirja võib protsessiosaline vastavalt TsMS § 246 lõikele 1 soovi korral saada pärast kohtulahendi avalikult teatavakstegemist. TsMS §-s 300 sätestatud apellatsioonikaebuse esitamise tähtaeg hakkab kulgema kohtuotsuse avalikult teatavakstegemise päevast arvates.

Distsiplinaarsüüdistuse tõendamiseks on sellele juurde lisatud asjas kogutud materjalid. Distsiplinaarkolleegium võttis asja juurde A Maakohtu esimehe esitatud täiendavad materjalid ja justiitsministeeriumi asekantsleri sama fakti kohta kogutud materjalid.

Kohtunik X saatis 27. jaanuaril 2003. a Riigikohtule taotluse, milles leiab, et tema distsiplinaarsüütegu on aegunud.

Distsiplinaarkolleegium leiab, et:

1. Uuritud tõendite alusel on distsiplinaarsüüdistus kohtunik X suhtes tõendatud. Kohtuniku kirjaliku seletuse kohaselt tehti kohtuotsus avalikult teatavaks protsessiosalistele kohtuotsuse ärakirjade väljastamisega 12. märtsil 2001. a ja ta tegi sellekohase märke toimiku teadete lehele. Maakohtu 29. jaanuari 2003. a kirja nr 2-9-1534 järgi kohtuotsuse ärakirju 2001. a märtsis kohtu kantselei kaudu ei väljastatud. Sellekohane sissekanne puudub väljamineva posti registreerimise raamatus. Posti registreerimise raamatust nähtub, et otsuse ärakirjad väljastati protsessiosalistele esmakordselt 10. aprillil 2002. a. Kohtunik rikkus seega tsiviilkohtumenetluse seadustikus kehtestatud kohtuotsuse teatavakstegemise korda. Ta täitis oma ametikohustust mittekohaselt, millega pani toime distsiplinaarsüüteo kohtute seaduse § 87 lg 2 tähenduses.

2. Justiitsministeeriumi kohtute osakonna poolt 2002. a aprillis läbiviidud kontrollimisel tuvastati, et otsuse ärakirju protsessiosalistele 2001. aastal ei saadetud. Kohtunik X menetluses oli Westora Spedition und Transport GmbH hagi T. R. Tamme Auto OÜ vastu kahjutasu nõudes ja hageja esindaja advokaat Andres Vutt advokaadibüroost Concordia Pirita OÜ pöördus 5. aprillil 2002. a justiitsministeeriumi poole avaldusega kohtuotsuse kättesaamiseks. Kuigi ministeeriumis kontrollimisel tuvastati, et 2001. a maakohus protsessiosalistele otsuse ärakirju ei saatnud, ärakirjad saadeti 10. aprillil 2002. a, otsustas ministeeriumi asekantsleri kt 3. mail 2002. a distsiplinaarmenetlust kohtuniku suhtes mitte algatada. Distsiplinaarasja algatamata jätmist põhjendas ta X suure töökoormuse, halva tervise ja kvalifitseeritud kohtunike puudusega A Maakohtus. Sellel ajal kehtinud kohtuniku

staatuse seaduse § 21 lg 1 p 1 järgi kuulus distsiplinaarmenetluse algatamise õigus maakohtu kohtunike suhtes ka justiitsministrile. Seega sai tema kui distsiplinaarmenetluse algatamise õigust omav isik kohtuniku üleastumisest teada 5. aprillil 2002. a, kuid distsiplinaarmenetlust ei algatanud.

Kohtuniku staatuse seaduse § 24 lg 1 järgi ei saanud kohtunikku distsiplinaarvastutusele võtta, kui üleastumise avastamisest on möödunud 6 kuud ja sama seaduse § 23 lg 3 järgi kuulus menetlus lõpetamisele, kui oli möödunud distsiplinaarkaristuse kohaldamise tähtaeg. Kohtute seaduse § 90 lg 1 järgi ei algatata distsiplinaarmenetlust, kui süüteo avastamisest on möödunud kuus kuud. Riigikohtu esimees algatas distsiplinaarmenetluse 21. jaanuaril 2003. a.

Distsiplinaarkolleegium on seisukohal, et kohtunik X süütegu avastati 5. aprillil 2002. a ja kuni distsiplinaarmenetluse algatamiseni 21. jaanuaril 2003. a on möödunud 6 kuud ja 24 päeva (kuuekuusest tähtajast on maha arvestatud töövõimetuslehel viibimise aeg 6. maist kuni 7. juunini 2002. a ja puhkusel viibimise aeg 8. juulist kuni 29. augustini 2002. a). Seepärast on kohtunik X distsiplinaarsüütegu aegunud ja algatatud distsiplinaarmenetlus tuleb lõpetada.

Juhindudes kohtute seaduse § 90 lg 1 ja lg 2 p-st 2, Riigikohtu juures asuv kohtunike distsiplinaarkolleegium

o t s u s t a s:

Lõpetada Riigikohtu esimehe poolt 21. jaanuaril 2003. a A Maakohtu kohtuniku X suhtes algatatud distsiplinaarmenetlus seoses distsiplinaarsüüteo aegumisega.

Eesistuja Ott Järvesaar

Liikmed Harri Salmann

Lea Laarmaa

Jüri Paap

Ingeri Tamm